

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Yirmeyah

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 596 [1835 oder 1836]

חכ הימרי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9113

חרגום אשכנזי

זעו (דמז טו"כבמר). דיא פֿוסגע-
שטעללן אונד איבער דיא איב-
ריגן גערעטהע וועלכע אין דיע-
זער שטאדט צוריק געבליעבען
זינד, (כ) דיא ניכט נבוכדנצר
דער קעניג פֿאן בבל מיטגע-
נאָממז אלס ער יכניה דען זאָהן
יהויקים'ס קעניג'ס אין יהודה
מיט אללען פֿירסטען יהודה'ס
אונד ירושלים'ס אויס ירושלים
נאָך בבל פֿיהרטע; (כא) זאָ
שפּריכט דער הערר דער
העערשאַרען דער גאָטט
ישראל: אויך איבער יענע
געפֿעסע דיא אים טעמפעל
דעס עוויגען, אים פֿאללאַסטע
דעס קעניגס פֿאן יהודה אונד
אין ירושלים צוריק געבליעבען
זינד, (כב) נאָך בבל מיססען
זיא געבראַכט ווערדען אונד
דאָועלכסט מיססען זיא בלייב
בען, ביז איך איינסט וויעדער
איהרער געדענקען, זאָ שפּריכט
דער עוויגע, דאָן לאַססע איך
זיא וויעדער הערויפֿפֿיהרען
אונד אָן דיעזען אָרט היעהער
שטעללען.

י ר מ י ה כו כח

הַיָּיִם וְעַל-הַמְּלָנוֹת וְעַל יַתֵּר
הַכְּלִים הַנּוֹתָרִים בְּעִיר הַזֹּאת:
(כ) אֲשֶׁר לֹא-לָקַחם נְבוּכַדְנֶאֶצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל בְּגִלוֹתוֹ אֶת-יְכוֹנִיָּה
בֶּן-יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ-יְהוּדָה
מִירוּשָׁלַם בְּבִלָּה וְאֶת כָּל-חֲרֵי
יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם: (כא) כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל-
הַכְּלִים הַנּוֹתָרִים בְּיַת יְהוָה וּבֵית
מֶלֶךְ-יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם: (כב) בְּבִלָּה
יּוֹבְאוּ וְשָׁמָּה יִהְיוּ עַד יוֹם פְּקֻדֵי
אֲתֶם נְאֻם-יְהוָה וְהָעֲלִיתִים
וְהִשְׁבַּתִּים אֶל-הַמָּקוֹם הַזֶּה:

כח (א) וַיְהִי וּבִשְׁנַת הַחֵיָּת
בְּרֵאשִׁית מַמְלַכַת
צִדְקִיָּה מֶלֶךְ-יְהוּדָה בִּשְׁנַת
י"ח ו' - בשנה קרי

הרביעית

כח (א) אין עכען דעמועלבען יאהרע, אים אנפֿאנגע דער רעניערונג צדקיהו'ס דעס קעניגס
אין

ר ש י

(יט) המכונות. מ"י נסיסיה נמואח הכיור ואת כנו (שמות ל"ה): (כ) בגלוחו. כמו בהגלותו:
קורי. כאו שרי: (כב) עד יום פקדי אוחס. בימי נורש כמו שמסור' נספר עזרא:
כח (א) ויהי בשנה ה'היא. כשהגיע אותו הזמן שהשליט נבוכדנצר את לדקיה על חמשת
מלכים שהיה ירמיה אומר שליחותו ומשלח המוסרות והמוטות אל המלכים ביד
מלאכיהם: בראשית ממלכות לדקיה. בחחלה שהשליטו על חמשה המלכים וא"א לומר בחחלת

ב א ו ר

שרה אשתו (רד"ק). (כ) בגלוחו, כמו בהגלותו ובשנפלה הה"א להקל הקריאה בשורה
תנועתה על ב"ת השמש (הג"ל). (כא) כי כה אמר, כיון שהפסיק הדבור במקרא כ',
חזר לדבריו ואמר כי כה וגו'.
כח (א) בשנה החיא, השנה שעשה המיסרות והמוטות אשר ליה נהס ונתן אסת מהס
על נוארו, וזה היה בראשית ממלכת לדקיהו - בשנה הרביעית, נראה שהוא השנה
הרביעית

הַרְבִּיעִית בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי אָמַר
 אֵלַי חֲנַנְיָה בֶן-עֲזוּרָה הַנָּבִיא אֲשֶׁר
 מִגִּבְעוֹן בְּבֵית יְהוָה לְעֵינַי הַכֹּהֲנִים
 וְכָרְהָעַם לֵאמֹר: (ג) כֹּה-אָמַר
 יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 לֵאמֹר שְׁבַרְתִּי אֶת-עַל מִקֶּדַּךְ
 בְּבַל: (ג) בְּעוֹד וּשְׁנַתִּים יָמִים אָנֹכִי
 מָשִׁיב אֶל-הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶת-
 כָּל-כְּלֵי בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר לָקַח
 נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ-בָּבֶל מִן-
 הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיָּבִיאוּם בְּבַל:
 (ד) וְאֶת-יְכֻנְיָה בֶן-יְהוִיָּקִים
 מֶלֶךְ-יְהוּדָה וְאֶת-כָּל-גִּבּוֹרֹת
 יְהוּדָה הַבָּאִים בְּבֶלְהָ אָנֹכִי מָשִׁיב
 אֶל-הַמָּקוֹם הַזֶּה נֹאם-יְהוָה כִּי
 אֲשַׁבֵּר אֶת-עַל מֶלֶךְ בָּבֶל:
 (ה) וַיֹּאמֶר יִרְמְיָה הַנָּבִיא אֶל-
 חֲנַנְיָה הַנָּבִיא לְעֵינַי הַכֹּהֲנִים

אין יהודה, אים פֿיערטען יאה
 דע אים פֿינפטען מאנאטהע,
 שפראך דער פראפעט חנניה
 דער זאהן עזור'ס אים גבעון,
 אים טעמפעל דעם עוויגען אין
 געגענווארט דער פריעסטער
 אונד דעם גאנצען פֿאלקעם
 צו מיר אלזא: (ג) זא שפריכט
 דער הערר דער העערשאא.
 דען, דער גאטט ישראל'ס;
 איך צערברעכע דאז יאך דעם
 קאניגס פֿאן בבל. (ג) אינגער.
 האלב צווייא יאהרען ברינגע
 איך אן דיעוען ארט אללע גע.
 רעטהע דעם טעמעלס ווע.
 דער, דיא נבוכדנצר קעניג
 פֿאן בבל, פֿאן דא ווענגענאמ.
 מען אונד נאך בבל געפֿיהרט
 האט. (ד) אויך יכניה דען
 זאהן יהויקים'ס קעניגס אין
 יהודה אונד אללע פֿערטרויע.
 בענען יהודים דיא נאך בבל
 געקאממען זינד, ברינגע איך,
 שפריכט דער עוויגע, אן דיע.
 זען ארט צוריק, דען איך צער.
 ברעכע דאז יאך דעם קעניגס
 פֿאן בבל. (ה) הירוף ער.
 ווערערטע דער פראפעט
 ירמיה דעם פראפעטען חנניה
 פֿאר אללען פריעסטערן אונד
 דעם

ולעיני

ר ש י

מלכותו שהיו נאמר בשנה הרביעית אותה שנה ירד להקביל את פני נבוכדנצר בבל ושרי' שר
 המנוחה עמו כמו שנאמר בסוף הספר והשלישו על המלכים: אמר אלי וגומר. אמרו רבותינו
 מי הטעה את חנניה שמע שהיה ירמיה מחנכא בסוק העליון הנני שוכר את קשת עילם (לקמן
 מ"ט). וינבאה זו בסוף הספר ונאמרה בראשית ממלכת לדקיהו כמו שמכורש שם ולפי שעילם
 סמוכה לבלל עמד הוא בסוק המסמן ודרש ודן קל ומומר ומה עילם שלל נאו אלא לעזור את
 הכשדים

ב א ו ר
 הרביעית למדת יהויקים לפי סדר עולם שהניא רש"י ורד"ק במלכים וזל"ה, כי לפי דבריו
 מרד יהויקים שנית אשר היותו עבד לנבוכדנצר ג' שנים עוד ד' שנים, ובשנת י"א למלכותו, וזהו
 שנת ד' למרדו מת, ומלך אחריו בנו יהויכין, והוא נגלה אחר ג' מדשים בבלה, והומלך מיד
 יא 11 JEREMIA.
 נדקיהו

וּלְעֵינַי כָּל־הָעַם הָעֹמְדִים בְּבֵית
 יְהוָה: (ו) וַיֹּאמֶר יְרֵמְיָה הַנָּבִיא
 אָמֵן כִּן יַעֲשֶׂה יְהוָה יְקָם יְהוָה
 אֶת־דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר נִבְאָתָה לְהָשִׁיב
 כָּל־יְבֵית־יְהוָה וְכָל־הַגּוֹלָה מִבָּבֶל
 אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה: (ז) אֶךְ־שָׁמַע
 נָא הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹבֵר
 בְּאַזְנוֹיָךְ וּבְאַזְנוֹי כָּל־הָעַם:
 (ח) הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר הָיוּ לִפְנֵי
 וּלְפָנֶיךָ מִן־הָעוֹלָם וַיִּנְבְּאוּ אֶל־
 אַרְצוֹת רַבּוֹת וְעַל־מַמְלָכוֹת
 גְּדוֹלוֹת לְמַלְחָמָה וְלְרַעַה וּלְדָבָר:
 (ט) הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר יִנְבְּאוּ לְשָׁלוֹם
 בָּבֶל דְּבַר הַנְּבִיאִים יוֹדַע הַנְּבִיאִים
 אֲשֶׁר־שָׁלְחוּ יְהוָה בְּאַמְרָתָה:
 (י) וַיִּקַּח חֲנַנְיָה הַנְּבִיאִים אֶת־

דעם גאנצען פֿאלקע דיא אים
 טעמפעל שטאנדען, (ו) אונד
 שפראך: אמן, זאמענע עם
 פֿאללכר נגעו דער הער,
 מעגע ער ערפֿיללען דינע
 ווארטע דיא דוא פראפעציי.
 עכט, אונד דיא גערעטהע רעם
 טעמפעלס זאממט אללען גע.
 פאנגענען צוריקפֿהרען פֿאן
 בבל, אן דיעזען ארט היהער.
 (ז) יעדאך מערקע דיר דיעזעם
 ווארט, וואס איך דיר אונד
 דיעזעם פֿאלקע זאגט. (ח) דיא
 פראפעטען דיא פֿאר מיר אונד
 דיר, זייט אונדענקליכער צייט
 הער ווארען, האכען פֿיעלען
 לענדערן, אונד גראסען ריי.
 בען, קריעג, אונגליק אונד
 פעכט געווייסזאגעט. (ט) נור
 יענער פראפעט דער פֿריעדע
 אנקינדגעט, קאן, ווען זיי
 גע פראפעצייאונג איינטריפט,
 אלס איין ווירקליך פֿאן דעם
 עוויגען געזאנדטער פראפעט
 אנערקאנט ווערדען. (י) דא
 נאָהם דער פראפעט חנניה
 דיא

המוטה

ר ש י

הכשדים כו' כמו שהיא בסנהדרין: (ו) יעשה. פעל"א בלע"ז: יקם. לשון חסלה: (השטין
 האלו מן אמן עד והביאו לבית הכלל לא סדרן הרב המסנר): אמן כן יעשה וגו'. בעלי
 אגדה אומרי' כך אמר לו הלואי ויתקיימו דבריך אני משתכר ואחם נפסד אני כהן ואוכל קדשי
 שמי' אם יעמוד הכי' בנינו ואחם גנעוני כדכתיב (נאן) אשר מגבעון ומהיה לי עבד חוטב
 עצים ושואב מים. ומורה לך שלי פירש לי הטעם רבותינו למדו כל המחניף לרשע
 סוף נופל בידו או ביד בנו או ביד בן בנו שכן ירמיה בן שלמיה בן חנוניה חפשו לנסוף והביאו
 לבית הכלל: (ז) אך ששע נא וגומר עד הנביא אשר ינבא לשלום. אמר אני מתנבא פורענות
 אם לא ינבא איני שקרן שהקדוש ברוך הוא נחם על הרעה אבל הנביא אשר ינבא לשלום וגומר
 בנא דבר הנביא יודע וגומר אבל אם לא ינבא דברו שקרן הוא שנאמ' לא איש אל ויכזב וגומר
 (במדבר

ב א ו ר

לדקיהו תחתיו, ונמלא שראשית ממלכת לדקיהו היה בסנהדרין הרביעית] למרדו. (ט) הנביא,
 פי' אחרי שכל הנביאים מן העולם נבאו על כל הגוים שיעבדו אז בבל, אם יעמד עתה נביא
 שינבא שלום הגוים האלה לא יאמינו דבריו עד שיתקיימו, ועד עת ההיא יחשב לנביא שקר
 (רמ"א)

הַמוֹטָה מֵעַל צִוְּאָר יִרְמִיָּה
 הַנְּבִיא וַיִּשְׁבְּרֵהוּ: (יא) וַיֹּאמֶר
 הַנְּבִיָּה לְעֵינָי כָּל־הָעַם לֵאמֹר
 כֹּה אָמַר יְהוָה כִּכָּה אֲשַׁבֵּר אֶת־
 עַל וְנִבְכַדְנָאצֵּר מֶלֶךְ־בָּבֶל בְּעוֹד
 עֲנָתִים יָמִים מֵעַל צִוְּאָר כָּל־
 רַגְזֵי וַיִּלֶךְ יִרְמִיָּה הַנְּבִיא
 לְדַרְכּוֹ: (יב) וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־
 יִרְמִיָּהוּ אַחֲרֵי שְׁבוֹר הַנְּבִיָּה
 הַנְּבִיא אֶת־הַמוֹטָה מֵעַל צִוְּאָר
 יִרְמִיָּה הַנְּבִיא לֵאמֹר: (יג) הֲלוֹךְ
 וְאָמַרְתָּ אֶל־הַנְּבִיָּה לֵאמֹר כֹּה
 אָמַר יְהוָה מוֹטָת עֵץ שְׁבַרְתָּ
 וְעָשִׂיתָ תַּחְתִּיהֶן מַטּוֹת בְּרוֹזַל:
 (יד) כִּי כֹה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל בְּרוֹזַל נָתַתִּי
 עַל־צִוְּאָר וְכָל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
 לְעַבְדֹת אֶת־נְבִכְדַּנְאֲצַר מֶלֶךְ־
 בָּבֶל וְעַבְדוּהוּ וְגַם אֶת־חֵית־הַשָּׂדֶה
 נָתַתִּי לוֹ: (טו) וַיֹּאמֶר יִרְמִיָּה
 הַנְּבִיא אֶל־הַנְּבִיָּה הַנְּבִיא שְׁמַע־

דיא יאכשטאנגע פאם האלוע
 דעם פראפעטען ירמיה, צער=
 בראך זיא, (יא) אונד שפראך
 איז דער געגענווארט דעס גע=
 זאממען פאלקעס אלא: זא
 שפריכט דער עוויגע, עבען
 זא צערברעכע איך דאז יאך
 נביכדנצר'ס דעם קעניגס פאן
 בבל, בינען צווייא יאהרען
 פאם האלוע אללער פעלקער.
 אונד דער פראפעט ירמיה
 גינג הירוף זיינעס וועגעס +
 (יב) אבער גלייך, נאכדעם
 דער פראפעט חנניה דיא יאכ=
 שטאנגע פאם האלוע דעם
 פראפעטען ירמיהו צערברא=
 כען האטטע, ווארד דעם
 ירמיה פאלגענדער אויפטראג
 דעם עוויגען. (יג) געהע הין
 אונד זאגע דעם חנניה: זא
 שפריכט דער עוויגע! העל=
 צערנע יאכשטאנגען האסט
 דוא צערבראכען אונד איזער=
 נע האסט דוא דאפיר בערוי.
 טעט. (יד) דען זא שפריכט
 דער הערר דער העערשאארן
 דער גאטט ישראל'ס, איין איי=
 זערנעס יאך לעגע אידאויף דען
 נאקקען אללער דיעזער פעל=
 קער, דאמיט זיא זיך אונטער=
 ווערפען אונטער נביכדנצר
 דעם קעניגע פאן בבל אונד
 איהם דיענען, יא זעלכסט
 דאז געווילד דעם פעלדעם
 אונטערארדנע איך איהם.

(טו) פערנער שפראך דער פראפעט ירמיה צום פראפעטען חנניה: הערע חנניה!
 דיך

ר ש י

(כאדנר כ"ג) כך דרש רבי תנחומא: (יד) את חית השדה נתתי לו. שרכב על ארז וקשר תנין

ב א ו ר

(ימ"א) • (יב) אחרי, כל אחרי סמיך הוא וכ"ת. (יג) מוטות ברזל, כלומר אתה גרמת
 יא * 11
 נכנאסך

נא הננייה לא שלחך יהוה ואתה
 הבטחת את העם הזה על-
 שקר: (טז) לכן כה אמר יהוה
 הנני משלחך מעל פני האדמה
 השנה אתה מת כִּי-סרה דברת
 אֶל-יהוה: (יז) וימת הננייה
 הנביא בשנה ההיא בחדש
 השביעי:

דיך האט דער הערר ניכט גע-
 זאנדט, דוא העלטסט נור הין
 דאז פֿאלק מיט ליבען. (טז) דא-
 הער שפריכט זא דער עוויגע:
 איך ריימע דיך הינוועג פֿאן
 דיעועם ערדבאָדען, אין דיע-
 זעם יאהרע נאָך מוסט דוא
 שטערבען, ווייל דוא עמפע-
 רונג ווידער גאטט פֿערבריי-
 טעט האַסט. — (יז) אונד
 דער פראָפֿעט הננייה שטאַרב
 ווירקליך אייך נאָך אין דעם-
 זעלבען יאהרע אים ויעבענ-
 טען מאַנאַטהע.

כט (ח) ואלה דברי הספר אשר
 שלח ירמיה הנביא מירושלם
 אל-יתר זקני הגולה ואר-
 הכהנים ואל-הנביאים ואל-כל-
 העם אשר הגלה נבוכדנצר
 מירושלם בבלה: (ג) אחרי צאת
 יכניה המלך והגבירה והסריסים
 שרי יהודה וירושלם והחרש
 והמסגר מירושלם: (ג) ביד

כט (ח) דיעס איזט דער איג-
 האַלט דעס כריעפֿעס, דען
 דער פראָפֿעט ירמיה פֿאן
 ירושלים אויס אן דיא פֿאַרציג-
 ל צען עלטעסטען דער אויסגע-
 וואַנדערטען, אן דיא פריע-
 סטער, אן דיא פראָפֿעטען
 אונד אן דאז גאַנצע פֿאלק
 שיקטע, דאז נבוכדנצר פֿאן
 ירושלים נאָך בבל אינו עלענד
 געפֿיהרט האַט, (ג) (נאָכדעם
 דער קעניג יכניה אונד דיארע-
 גענטין, דיא האַפֿבֿעדיענטען,
 דיא פֿירסטען יהודה'ס אונד

ירושלים'ס, אויך דיא שמיעדע אונד דיא שלאָססער פֿאן ירושלים אַכציעהן מוסטען). (ג) דורך
 אלעשה

ר ש י

בראש: (טז) השנה אתה מת. וכמה הנאה תקבר: (יז) כשנ' ההיא בחדש השניעי. והלא
 אין חודש שביעי מן השנ' אלף מת ער"ה וכו' בניו שיקברוהו לאחר ר"ה ולא קודם ויעלימו
 את מיתתו אותו היום כדי לעשות נבוא' ירמיה שקר:
 כט (ב) והגבירה. אם המלך:

ב א ר

בנבואתך אשר הוצגתם לאמר: לא תעבדו את נבוכדנצר שימרדו במלך בבל, וע"ז יכבד
 את העול על גוארס, ויהי' קזה כנרזל ולא ימלאו מנוס להם. (טז) כי סרה דברתך, כי
 דברת אשר לא לויית ותתע את עמי באקדך ובפזוזך.
 כט (א) ואלה דברי הספר, גם בפרש' זאת יבאו אזהרות ונחמיות ומוכזת מוסר על הנביאים
 הנבאים שקר, ולכן סאכס הספר לנבוא' הקודמת ונכמ"ס. יחד זקני, נראה יותר
 דעת האבאריס פה מלת יתר מענין יתרון באעלה לפי האקרא במלבים ב' כ"ד י"ד לא נאזר